

Stappenplan gebruik programma OSV2020-U voor hoofdstembureau-uitslag TK2021

Het **Programma OSV2020-Uitslagvaststelling (OSV2020-U)** is bedoeld voor de gemeente ter ondersteuning van het optellen van de gemeentetotalen. OSV2020-U maakt de benodigde documenten en bestanden aan ten behoeve van de vaststelling van de uitslag.

De stappen voor de installatie en het instellen van gebruikers is voor het hoofdstembureau (HSB) hetzelfde als voor de gemeente. Voor deze begin stappen wordt verwezen naar bijlage "Stappenplan gebruik programma OSV2020-U voor gemeente-uitslag TK2021" waarin deze stappen zijn beschreven voor de gemeente.

NOOT: Indien OSV2020-U voor de gemeente en het hoofdstembureau op dezelfde computer wordt geïnstalleerd is het van belang om tijdens de installatie een aangepast poortnummer op te geven voor de HSB-installatie. Het standaard poortnummer is 20023, pas deze bijvoorbeeld aan naar 20024 tijdens de HSB-installatie.

De stappen 1 tot en met 5 zijn terug te vinden in het stappenplan voor de gemeenten

De volgende stappen gelden voor de rol beheerder.

1. Start OSV2020-U

OSV2020-U kent een viertal rollen: "beheerder", "verkiezingsleider", "invoer" en "alleen lezen". De rol invoer geldt voor diegenen die met OSV2020-U de gemeentetotalen invoeren. Bij de installatie is de rol "beheerder" ingesteld. De beheerder kan aan andere gebruikers toegang geven tot OSV2020-U. Log de eerste keer in met de gebruikersnaam "admin" en het wachtwoord dat tijdens de installatie is ingesteld. Bij de eerste inlog wordt u gevraagd een nieuw wachtwoord in te stellen. Nadat het initiële wachtwoord is aangepast kunt u andere gebruikers aanmaken in OSV2020-U.

Onder het menu "Administratie" is het "Gebruikersbeheer" te vinden. Hier kunt u met de optie "Aanmaken Gebruiker" een nieuwe gebruiker aanmaken. Geef daarbij de gevraagde gegevens op. Het wachtwoord dat u initieel instelt moet de gebruiker bij de eerste inlog wijzigen in een eigen wachtwoord. Vervolgens kunt u of een andere "beheerder" de verdere voorbereidingen voor de uitslagvaststelling uitvoeren door de verkiezingsdefinitie en kandidatenlijsten in te laden, zie stappen 2 tot en met **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** Een "verkiezingsleider" kan na deze voorbereiding de volgende fases in het verkiezingsproces activeren, zie stap 6 en verder.

2. Importeren verkiezingsdefinitie (fase 1)

Om OSV2020-U te kunnen gebruiken dienen eerst verkiezingsdefinitie en kandidatenlijsten te worden geïmporteerd. De verkiezingsdefinitie- en kandidatenlijst-bestanden die u voor instellen van de verkiezing nodig hebt zijn te vinden in de map "VERKIEZINGSBESTANDEN" die is mee geïnstalleerd met OSV2020-U. U vindt de map "VERKIEZINGSBESTANDEN" in de programmamap van OSV2020-U, standaard bevindt deze zich in de "C:\Program Files"¹ en vervolgens in de OSV2020-U map.

Bij het inlezen van de verkiezingsdefinitie- en kandidatenlijst-bestanden dient u de hashcodes van de bestanden te controleren en aan te geven of deze correct zijn. U vergelijkt daarvoor de hashcode met de hashcode die op de website van de Kiesraad is vermeld:

<https://www.kiesraad.nl/hashcodes>

¹ Voor Linux is dit ~/Applications/

Als er nog geen verkiezing is geïmporteerd komt u, na het inloggen, automatisch op het scherm waar een verkiezing kan worden ingelezen. Via de menuoptie “Aanmaken verkiezing” onder “Verkiezing” komt u ook op het scherm waar een verkiezingsdefinitie kan worden geïmporteerd.

Na het selecteren van het verkiezingsdefinitie-bestand, controleert u de hashcode van het bestand en geeft u bij stemgebied de hoofdstembureau-gemeente op, door deze te selecteren uit de keuzelijst.

3. Importeren kandidatenlijst (fase 1)

Als er nog geen kandidatenlijst-bestand is geïmporteerd komt u, na het inloggen, automatisch op het scherm waar het kandidatenlijst-bestand kan worden ingelezen. Via de menuoptie “Importeren kandidatenlijsten” onder “Verkiezing” komt u ook op het scherm waar de kandidatenlijsten kunnen worden geïmporteerd.

Selecteer het kandidatenlijst-bestand dat hoort bij de kieskring waar de gemeente deel van uitmaakt. Controleer vervolgens de hashcode die wordt getoond en vul de gevraagde hashcode onderdelen in ter bevestiging.

4. Ophalen (downloaden) publieke sleutel

Na het afronden van het importeren van de kandidatenlijst wordt automatisch het scherm getoond voor het ophalen (downloaden) van de publieke sleutel. Het scherm is ook te benaderen via de menuoptie “Ophalen (downloaden) publieke sleutel” onder “Verkiezing”.

Download de publieke sleutel door op “Ophalen (downloaden)” te klikken. Na het downloaden dient het publieke sleutel-bestand te worden overgedragen via het platform Samenwerkruimte “Publieke Sleutel”. Dit doet u door de publieke sleutel op een USB stick op te slaan en met deze USB stick op een computer die verbonden is met internet de publieke sleutel te uploaden.

Nadat de publieke sleutel uit OSV2020-U is gedownload, gaat u verder door op “verder” te klikken. De werkwijze voor het overbrengen van de publieke sleutel staat beschreven in een aparte handleiding.

5. Importeren publieke sleutel

Indien het hoofdstembureau voor de eerste invoer van de gemeente-uitslag gebruik maakt van de digitale tellingbestand, dan dient vooraf de publieke sleutel van de gemeente te worden geïmporteerd. De publieke sleutel van de gemeenten zijn voor de hoofdstembureau gemeente beschikbaar via het platform Samenwerkruimte “Publieke Sleutel”.

Na het downloaden van de publieke sleutel dient deze te worden geïmporteerd bij de betreffende gemeente. Ga naar menuoptie “Tonen stemgebieden” onder “verkiezing”. Kies voor “Importeren publieke sleutel” via het menu aan het begin van de regel voor de gemeentenaam. Kies in het scherm “Importeren publieke sleutel” voor “Bestand met publieke sleutel” en selecteer vervolgens het sleutel bestand van de gemeente. Bevestig het geselecteerde sleutel bestand door onder aan het overzicht, te klikken op de knop “Importeren”. Indien het geselecteerd sleutelbestand niet overeenkomt met gemeente, dan is de knop “Importeren” niet beschikbaar.

De volgende stappen gelden voor de rol verkiezingsleider.

6. Verkiezingsproces fases

Voor het vaststellen van de kieskringuitslag doorloopt u als verkiezingsleider achtereenvolgens een aantal stappen:

- Fase 1 ‘Instellen verkiezingsgegevens’

- Fase 2 'Invoeren stemmen'
- Fase 3 'Definitief maken & PV gebiedsuitslag'

In het hoofdmenu "Verkiezingsproces" ziet u de drie verschillende fases. U gaat naar een andere (volgende of vorige) fase door deze aan te klikken. Met de overgang naar een andere fase komen de voor die fase relevante opties beschikbaar.

Om OSV2020-U te kunnen gebruiken moet een beheerder eerst de verkiezingsdefinitie en kandidatenlijsten importeren, zoals beschreven in de stappen 2 tot en met 5. Met de optie "Tonen stemgebieden", "Tonen partijen" en "Tonen kandidatenlijsten" onder het menu "Verkiezing" kunt u de gegevens controleren. De kandidaten van een lijst zijn in te zien door aan het begin van de regel van een lijst de optie "Tonen Kandidaten" onder het menu te selecteren (deze optie is enkel beschikbaar op gemeenteniveau).

Nadat de verkiezingsgegevens zijn gecontroleerd kan overgegaan worden naar de fase "Invoer". Klik hiervoor op "Invoer" en bevestig met "Activeren steminvoer fase" dat alle stemgebieden (gemeenten) goed zijn ingevoerd. Als er fouten aanwezig zijn dient een gebruiker met beheerdersrol de gewenste wijzingen te maken.

7. Invoeren stemmen status / importeren (fase 2)

Als verkiezingsleider kunt u, als de stemmen worden ingevoerd, de status van invoer van de gemeenten inzien. Alle gemeentetotalen moeten twee keer worden ingevoerd. Als er sprake is van digitale overdracht en het hoofdstembureau heeft zowel de publieke sleutel als het tellingbestand van de gemeente ontvangen dan kan de eerste invoer plaatsvinden door middel van het importeren van het tellingbestand. Indien er geen (geldig) tellingbestand van de gemeente beschikbaar is, dient de gemeente uitslag door twee verschillende gebruikers te worden ingevoerd om het vier-ogen principe te borgen. De verkiezingsleider kan zelf geen stemaantallen invoeren.

De gemeenten hebben voor de naam een indicator die de status van invoer aangeeft:

Indicator	Betekenis
Wit document met rondje	Geen invoer
Groen document met rondje	Invoer aanwezig
Uitroepteken (in oranje of rood)	Er zijn waarschuwingen aanwezig
Groen document met vlag	Eerste en tweede invoer afgerond

Importeren gemeente-tellingbestand (EML-510b)

De verkiezingsleider dient het tellingbestand van de gemeente te importeren als eerste invoer. Dit is mogelijk als er nog geen (handmatige)invoer van de betreffende gemeente heeft plaatsgevonden. Open de menuoptie "Importeren steminvoer" onder "Steminvoer". Selecteer vervolgens het tellingbestand (bestandnaam: "Telling_TK2021_gemeente...zip) van de gemeente. Controller vervolgens de hashcode die wordt getoond en vul de gevraagde hashcode onderdelen in ter bevestiging.

De volgende stap geldt enkel voor de rol invoer.

8. Invoer stemmen (fase 2)

Als fase 2 actief kunnen gebruikers met de rol invoer stemmen invoeren. Klik op een gemeente en vul de aantallen in. U kunt met de <Tab> of <Enter> toets op uw keyboard naar het volgende invoerveld gaan, met de <Shift>+<Tab> of <Shift>+<Enter> toetsencombinatie kunt u naar het vorige veld en met de spatiebalk kunt u details uitklappen (indien er verschillen zijn tussen toegelaten kiezers en getelde stembiljetten).

Er volgen na het invoeren een aantal logische controles op bijvoorbeeld kandidaat- en lijsttotalen. Als

deze afwijken krijgt u hiervan een melding en kunt u deze nog corrigeren. Als u de tweede invoer doet, kan er de melding “Eerste en tweede steminvoer zijn niet identiek” verschijnen. U kunt dan uw eigen invoer controleren en kiezen voor “Bevestigen steminvoer” of een wijziging aanbrengen via “Corrigeren steminvoer”.

Na het bevestigen van uw steminvoer zullen rechtsboven twee meldingen verschijnen, een groene melding dat de invoer is opgeslagen en een oranje melding dat de invoer is geblokkeerd voor tweede invoer dan wel dat de invoer is afgerond.

De volgende stappen gelden wederom enkel voor de rol verkiezingsleider.

9. Invoercorrecties / verschillen (fase 2)

Als de steminvoer incorrect is, kan deze worden verwijderd door onderaan het stemgebied invoeroverzicht voor de optie “Verwijder steminvoer” te kiezen.

Als de eerste en tweede invoer zijn afgerond en er waarschuwingen zijn, kunnen deze worden ingezien en kan er worden gekozen voor “Eerste invoer overnemen”, “Tweede invoer overnemen” of “Verwijder eerste en tweede invoer”. Als deze laatste optie wordt gekozen moeten de eerste en tweede steminvoer van het gemeente opnieuw worden ingevoerd.

10. Definitief maken & PV gebiedsuitslag (fase 3)

Als alle gemeentetotalen twee keer zijn ingevoerd en alle waarschuwingen zijn opgelost, kan er naar fase 3 worden gegaan door naar “Verkiezingsproces” te gaan en op de blauwe knop “Definitief maken & PV gebiedsuitslag” te klikken.

U komt nu in het “Aanmaken bestanden na definitief maken” scherm, ook te bereiken via het “Documenten” menu. Als u op “Aanmaken” klikt worden de EML 510c (telling) en de O 3 in ODT- en PDF-formaat aangemaakt. Na het aanmaken vindt u de documenten terug onder “Tonen documentenoverzicht” onder het “Documenten” menu.

11. Documenten

Onder het menu ‘Documenten’ staat de optie ‘Tonen documentoverzicht’ waar u de door OSV2020-U aangemaakte documenten aantreft, zoals proces-verbaal model O 3. Hier vindt u ook het EML-bestand met de kieskringuitslag.

12. Digitale Overdracht Bestanden van de VNG en de Kiesraad

De VNG en de Kiesraad hebben het platform ‘Teluitslagen’ ontwikkeld om de integriteit en authenticiteit van de tellingsbestanden te waarborgen tijdens het transport tussen gemeenten, hoofdstembureau en Kiesraad. Het OSV2020-U bestand Telling_TK2021_kieskring_....zip (resultaat van stap 10) kunt u uploaden op het platform ‘Teluitslagen’ (<https://teluitslagen.diginetwerk.net>²). U ontvangt de instructie voor het uploaden van de tellingsbestanden separaat per mail.

Indien u geen gebruik maakt van het platform Teluitslagen ontvangt de Kiesraad voor de Databank verkiezingsuitslagen graag het OSV2020-U-bestand Telling_TK2021_kiesraad_....zip per mail op informatiepunt@kiesraad.nl

² Enkel via het afgeschermd DigiNetwerk te bereiken.

13. Publiceren website O 3 en CSV-bestand

Als hoofdstembureau dient u het proces-verbaal O 3 en het CSV-bestand met het tellingsoverzicht te publiceren op de website van uw hoofdstembureau gemeente. Voor het aanmaken van het CSV-bestand kiest u voor de optie “Exporteren resultaat” onder “Resultaten”. Vervolgens kiest u voor “OSV 4-3 Tellingsoverzicht (CSV)”. Let op dat u hier direct kiest voor ‘Opslaan als...’ en niet eerst opent in Excel of LibreOffice en daarna voor opslaan kiest. Deze programma’s kunnen bij het openen van CSV-bestanden namelijk wijzigingen aanbrengen waardoor het bestand een andere bestandsindeling krijgt.

14. Archiveren en vernietigen

Na het definitief maken van de tellingen en het aanmaken van de documenten zijn er nog enkele zaken te doen. Kopieer t.b.v. de archivering alle bestanden naar een cd of dvd. Daarbij horen in ieder geval:

- De documenten en bestanden die zijn aangeraakt met OSV2020-U.
- De map met de logbestanden, als deze tijdens de installatie niet is aangepast, deze bevinden zich onder “C:\ProgramData\OSV2020-U\TK-HSB-20210317\logs”³.

De OSV2020-U-bestanden dienen tot 3 maanden na de benoeming van de (nieuwe) leden van het vertegenwoordigend orgaan bewaard te blijven, waarna de bestanden vernietigd kunnen worden.

³ Voor Linux is dit ~/data/OSV2020-U/TK-HSB-20210317/logs